

LAUDATIO

ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van het Tuin-historisch Genootschap Cascade

Uitgesproken 22 september 2007, Hotel Schloss Friedestrom (Rheinland). Carla Oldenburger-Ebbers, voorzitter Cascade

Waarde Cascade-vrienden,

Toen Willem Overmars en Heimerick Tromp in 1987 voorstelden een Tuinhistorisch Genootschap op te richten, waren hun argumenten dat een genootschap nodig was voor onderlinge communicatie tussen de tuinhistorici, immers afkomstig uit zo veel uiteenlopende disciplines en immers allen zo verschillend gevormd.

Dezelfde gedachte leeft nog steeds bij ons voort en is zelfs, na openstelling van het genootschap ook voor geïnteresseerde leken, de reden van de groei van het aantal vrienden gebleken.

Historische tuinen en parken dragen een eigen geheim met zich mee, het geheim van maatvoering en juiste verhoudingen, de aantrekkingskracht van verrassing, de schoonheid van bekroning door tuinsieraden, de geur van ouderwets riekende zoete en frisse bloemen, het geluid van klaterende watervallen en van knisperende schelpenpaadjes, en de kleurenpracht van de bloemen in de wisselende seizoenen. Een historische tuin streelt onze zintuigen, onze ogen met sprekende kleuren en juiste verhoudingen, onze neus met zachte indringende geuren en onze oren met zachte majeuren en mineuren. De programma-eisen voor het ontwerpen van een hedendaagse tuin zijn lang niet altijd meer op deze uitgangspunten gericht, en daarom juist blijft verdieping en onderzoek in historische tuinen noodzakelijk.

Weet iedereen eigenlijk waarom we voor de naam Cascade hebben gekozen?

Een cascade met haar eeuwig stromende water is voor ons het symbool van eeuwig op zoek naar bronnen en kennis en van altijd maar weer voortschrijdend onderzoek. Ook een tuin of park is nooit af en groeit mee. Als onderzoekers zijn we weliswaar steeds een slag achter, maar we blijven dieper en nog dieper graven.

Inzichten veranderen, en dankzij Cascade - ontmoetingen blijven we bij. Eerst onderzochten we de historie van tuinen en parken, op grond van bijbehorende

Cascade Sonsbeek. Foto: Bureau Oldenburgers Historische Tuinen, 2007

stijlkenmerken, en toen deze indeling naar de mening van sommigen niet meer voldeed, switchten we naar typologieën. Eerst deden velen van ons onderzoek ten behoeve van reconstructie en restauratie van historische tuinen; tegenwoordig gaan we over op renovatie en transformatie, met behoud van historische structuren. Een ware Cascade - vriend gaat met zijn tijd mee en behoudt het goede.

De geschiedenis van Cascade is een waterval van gebeurtenissen en instituties. Zie voor een overzicht over twintig jaar het laatste Cascade - bulletin (Jaargang 16, nummer 1).

Van ouds kennen we excursies en het Cascade - Bulletin; later zijn daar bij gekomen de Ronde Tafel Conferentie; het Mini - symposium; de Midsummernight; thema - werkgroepen (nu in oprichting) en last but not least de Cascade -E- Nieuwsbrief; de Cascade - weblog en de Cascade - website.

Als je 20 jaar Cascade - vriend bent zoals ik, komen er niets dan goede herinneringen bovendien. De eerste jaren bezochten we nogal eens gezamenlijk een tentoonstelling, zoals 'De gouden eeuw van de Hollandse Tuinkunst' in de bijgebouwen van Paleis Het Loo; de Folly - tentoonstelling in Rotterdam en de Turkomanie - tentoonstelling in Leeuwarden. Het aantal vrienden bedroeg niet meer dan 60 en het was dus moeilijk een bus met 50 vrienden vol te krijgen. Wel herinner ik me uit die tijd een excursie naar het Manpad en een tocht langs de buitenplaatsen Vilsteren, Soeslo en Windesheim.

Vanaf 1995 gingen we twee maal per jaar gezamenlijk op pad. We bezochten opgeteld vanaf dat jaar honderd doelen: buitenplaatsen, tuinen, stadsparken, religieuze parken, en soms een tentoonstelling. Het hoofddoel tijdens deze tochten is 'kijken, luisteren en opslaan'. Discussies zijn niet van de lucht; we genieten van tegengestelde meningen. Wat een merkwaardig kwetterend gezelschap, zal een buitenstaander makkelijk oordelen.

De Ronde Tafel Conferentie is eigenlijk de mooiste Cascade - sprong die bestaat. Heel geleerd noemen we het een forum van discussie over de geschiedenis van de Nederlandse tuin- en landschapsarchitectuur. Dáár is de plaats om nieuwe ideeën te toetsen, om vakinhoudelijk te poneren en te opponeren en om kritische vragen te stellen en kritische opmerkingen te maken. Wat we niet allemaal voorbij hebben zien komen, ingebracht door vrienden, zowel docenten, professoren als studenten. Ook deze cascade droogt nooit op. Zij is warm en klaterend en houdt ons bij de tijd.

Met het instellen van het Mini - symposium gedurende een namiddag en vooravond,

waren we onze tijd ver vooruit. Steeds vaker zien we tegenwoordig dat mensen samenkomen op dit uur van de dag, om toch vooral de schaarse vrije avonden open te houden voor andere zaken. Door deze bijeenkomsten aan het eind van de middag te laten aanvangen, bieden we velen de gelegenheid interessante voordrachten bij te wonen, die anders misschien teveel tijd zouden vragen. Lezingen die velen niet gauw zullen vergeten waren de (lustrum-) Leonard Springer - lezing door Rob Leopold; 'het sprookje over Kasteel Heeswijk' door Mariette Kamphuis en 'de reconstructie van buitenplaats Den Dolphijn op Walcheren' door Luurd Reinders (beide laatste later gepubliceerd in Cascade - Bulletin). Hier spreek ik over glinsterende druppeltjes in een louterende cascade.

De Midsummernight heeft niet voor niets deze naam meegekregen. Op een zwoele avond of tijdens een heftige hoosbui van de 21ste juni, vierten we gezamenlijk het begin van de zomer. Een cascade manifesteert zich op zo'n avond verkoelend als een glas volle wijn met fris bouquet, of verwarmend als een warme glühwein. Het is eigenlijk het begin van een nieuw jaar dat we dan vierten, terugkijkend naar de resultaten van het afgelopen (academisch) jaar en ons verheugend op wat komen gaat, genietend van de tuin en het park waar we te gast zijn. Met warmte denken we terug aan Kasteel Renswoude, waar Hans Taets ons altijd weer vergast op spannende verhalen; aan De Warande in Laag - Keppel, waar zelfs gezwommen werd; aan Kasteel Loenersloot met de verrassing van dit jaar, de mededeling dat we hier te maken hebben met een Gijsbert van Laar - park; aan Huis Vreedenhorst met de moderne polderaanleg van Kees Beelaerts en aan Huis Vreedenhoff met de rondwandeling in de regen en het 'Paradijs' van Anthony Lisman.

Afgelopen jaren hebben we ons gefocussed op Internet en alles wat in verband daarmee voor Cascade interessant kan zijn. Een website, een weblog en een digitale Nieuwsbrief deden hun intrede. Als er ook maar iets binnen ons genootschap werkelijk lijkt op een neerstortende waterval, dan is het wel de Cascade-weblog. We weten dat velen meelesen, maar we verwachten de komende tijd wel dat meer mensen mee gaan reageren. Nog niet alle Cascade - vrienden hebben door wat onze weblog allemaal te bieden heeft, namelijk kennisoverdracht, nieuwsoverdracht, vraagbaak, oproepen, aankondigingen van literatuur, symposia, tentoonstellingen etc. Werkelijk een stort van tuinhistorisch leven. Mijn aanrader blijft voorlopig: Cascade - weblog de moeite waard als startpagina.

U kent allen het doel van Cascade mag ik hopen. Dat is de stimulering van de geschiedenis van de Nederlandse tuin- en landschapsarchitectuur. Alle vrienden doen zelf

onderzoek of zijn geïnteresseerd in de uitkomsten van onderzoek. Al dat onderzoek zit verpakt in onze activiteiten. Maar er kan nog meer bij en de cascade kan nog veel harder gaan stromen. Cascade wil graag meer onderzoek opzetten en begeleiden, in de vorm van werkgroepen en onderzoeksprojecten. We hebben met het Mien Ruys-onderzoek afgelopen jaar het vertrouwen gekregen van verschillende subsidie-leverende instellingen en dat willen we niet beschamen. We willen onze goede naam hiermee hoog houden en op deze weg verder gaan. Dat kan alleen als we allen samen het natuurlijk milieu van de cascade niet verstoren, zodat deze als natuurlijke waterval ons een verfrissend bad blijft bieden.

TUINHISTORISCH GENOOTSCHAP CASCADE, VIVAT, CRESCAT,
FLOREAT.